

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca), 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Is. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
sváron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 június 30 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 144 szám

5687 Sziván 30

Nem követhetjük Önt, Fildermann doktor

Széljegyzetek az U. E. R. elnökének mai propaganda-beszédéhez

A választási kampány megkezdése óta mindenki, de különösen zsidó ellenlábasaikkal szemben a lojális ellenfél álláspontjára helyezkedtünk és még csak vitába sem bocsátkoztunk senkivel, mert nem akartunk harcot provokálni a zsidó táboron belül és mert nem akartuk kétségbevonni azoknak jószándékát sem, akik velünk ellentétes politikai fronton küzdenek. Feltételeztük, hogy amit tesznek — bár nem értünk vele egyet — az egyetemes zsidóság érdekében teszik. Ettől a lojális magatartásunktól a jövőben sem akarunk eltérni és kerülni fogjuk a testvér-civódást még akkor is, ha okunk volna ellenvéleményünk nyomtatékosabb és harciasabb kihangsúlyozására. Ez az álláspontunk azonban nem akadályozhat meg abban, hogy a tulajdonról elhangzó vádakat és támadásokat illő formában vissza ne utasítsuk. Meg kell ezt tennünk nemcsak az objektív igazság érdekében, de azért is, nehogy a zsidó választók tömegei e sorsdöntő napokban félrevezetessenek.

Fildermann dr., az Uniunea Evreilor Români bukaresti elnöke ma délután liberális propaganda-beszédet tartott a kolozsvári iparkamara nagyertermében. E beszéd során néhány olyan kijelentést tett, amelyek mellett nem haladhatunk el megjegyzés nélkül. Dr. Fildermann közölte a hallgatósággal, hogy a maga részéről nagy erőfeszítéseket tett, hogy a romániai zsidóság egységesen induljon a választási küzdelembe, ez azonban meghiúsult azért, mert az e célra összehívott értekezleten az erdélyi delegátusok kijelentették, hogy ők már lekötötték magukat a nemzeti parasztpártnak, viszont Bukovina azért jár külön utakon, mert az ottani cionisták nem elégedtek meg az általa felajánlott egy mandátummal.

Dr. Fildermannnak ez az állítása enyhén szólva téves. A dolog ugyanis éppen megfordítva igaz. Ama bizonyos értekezleten, amelyen ezt a kérdést tárgyalták, azt történt, hogy dr. Fildermann egyszerűen bejelentette, hogy paktumot kötött a liberális párttal, ilyen és ilyen feltételek mellett. A tárgyalásokat a liberálisokkal dr. Fildermann egyedül és saját felelősségére folytatta, anélkül, hogy erre nézve előzetesen kikérte volna a csatolt területek zsidóságának véleményét. Az értekezleten, amelyet dr. Fildermann vezetett, a kérdés nem is került szóba abban a formában, vajjon menjen-e a zsidóság a liberálisokkal, vagy sem. Dr. Fildermann *fait accompli* teremtett, egy kész és megkötött paktumot terjesztett elő, amely fölött még vitának sincsen helye.

Ezt látva, az Erdélyi Zsidó Választási Blokk képviselői kijelentették, hogy a maguk részéről illetékes intéző szerveik megkérdezése nélkül nem fogadják el a paktumot, annál kevésbé, mert az erdélyi zsidóság nem fordulhat ok nélkül szembe a nemzeti parasztpártnal, amely az erdélyi románság óriási tömegeit képviseli s amellyel a Zsidó Választási Blokk nyolc év óta küzd karöltve a demokratikus eszmék győzelméért. Az erdélyi delegátusok kifejtették, hogy meg kellett volna kísérelni, vajjon nem volna lehetséges a nemzeti parasztpártnal az ország egész zsidóságának nevében választási kartell kötni. Dr. Fildermann erre kijelentette, hogy őt nem befolyásolja az erdélyi Zsidó Választási Blokk bármilyen irányu elhatározása,

a liberálisokkal a paktumot megkötötte és azon változtatni nem lehet. Ezért és csakis ezért nem sikerült biztosítani a romániai zsidóság egységét a most folyó választásokon.

Dr. Fildermann beszédének egy későbbi passzusában igazolni igyekezett, hogy miért megy az Uniunea a liberálisokkal, amely párttól köztudomású, hogy antiszemita és antidemokratikus. Véleménye szerint mindegyik román párt többé-kevésbé antiszemita s a zsidóság szempontjából csak nyereség, ha egy antiszemita pártot azáltal, hogy barátságba lépünk vele, eltérítünk antiszemita irányzatától. Ami pedig a demokráciát illeti, ez Romániában nem egyéb üres frázisnál. Dr. Fildermann annak kihangsúlyozása mellett, hogy ő maga demokrata, szemmeláthatóan lekicsinylően és leplezetlen gunnyal beszélt a romániai demokráciáról, amelyet egy kézlegyintéssel intézett el.

Nagyon sajnálatosnak tartjuk, hogy éppen egy zsidó vezetőember szájából került hallanunk a demokrácia gondolatának frívól lekicsinylését és bagatellizálását. Ezen az uton valóban nem haladhatunk együtt dr. Fildermannal, a mi szemünkben és a mi szájunkban a demokrácia nem üres frázis, hanem eleven és véres valóság, amelyben egyedül biztositékát látjuk szabad polgári és népi életünknek. A zsidóság csak az igazi demokrácia diadalrajutásától várhatja sorsa jobbrafordulását, csak a demokratikus átalakulás hozhat enyhülést abba a nyomasztó atmoszférába, amely már évek óta a zsidóság fölött lebeg. Nekünk nem szabad olyan pártok szekerét tolni, amelyek a demokrácia szelleme ellen küzdenek, mert ezzel a zsidóság legvitálisabb érdekei ellen cselekszünk. Amikor az Erdélyi Zsidó Választási Blokk a nemzeti párttal lépett megegyezésre, az a gondolat vezette, hogy ezzel a demokrácia frontját erősíti.

Fildermann dr. a továbbiakban kijelentette, hogy bár ő maga nem tagja a liberális pártnak, mégis ezt a pártot tartja legalkalmasabbnak arra, hogy a romániai zsidókérdést igazságos szellemben megoldja. A zsidóság egyébként is nagy hálával tartozik Bratianunak, mert ő volt az, aki megakadályozta Averescu tábornok kormányának teljesen előkészített puccsát amelyre a jeladás egy általános pogrom lett volna. Ezzel a pogrommal indokolta volna Averescu tábornok a külföld előtt a diktatura kihirdetését. Bratianunak köszönhető tehát, hogy ez a pogrom elmaradt s ezért a zsidóság hálára van kötelezve a liberálisoknak.

Megbocsát Fildermann dr., de ezen a ponton is ellentétes véleményen vagyunk. Egészen biztosak vagyunk benne, hogy Bratianu nem a zsidóság kedvéért és nem a készülő pogrom elhárítása miatt akadályozta meg a puccsot. Bratianu egyszerűen át akarta venni az uralmat s a puccshírek jó alkalmul szolgáltak neki erre. Azok a puccshírek, amelyeket Averescuék a legkategorikusabban tagadnak. Hogy mi volt igaz belőlük és mi nem, ennek eldöntése nem tartozik miránk. De nevétségességnek tartjuk, hogy ebből az afférból, amelyben a zsidóságnak volt legkisebb része, politikai tőkét kovácsoljanak.

Ami pedig a liberálisok zsidóbarátságát

illeti, csak azokra a szenvedélyes kirohanásokra emlékeztetjük Fildermann dr.-t, amelyeket még nem is oly rég szóban és írásban éppen ő intézett a liberális párt antiszemita rezsimje ellen, de emlékeztetjük főként arra a világos és megcáfolhatatlan tényre, hogy új Románia területein az 1922. év derekától ugyiszólván ismeretlen fogalom volt az antiszemitizmus. Az antiszemita atrocitások végtelen sorozata akkor vette kezdetét, amikor a liberálisok 1922-ben Averescu tábornoktól átvették a hatalmat. Aminthogy történelmileg beigazolt tény, hogy az antiszemitizmus mindig akkor volt a legerősebb az országban, amikor a liberálisok uralkodtak. Adja az Isten, hogy a történelem ne legyen következetes és a liberálisok mostani uralma ne járjon annyi zsidó szenvedéssel, mint a korábbiak. Mi sajnós, már nem tudunk hinni az ilyen csodákban, mi sorsunk jobbrafordulását nem a liberálisoktól várjuk.

Végül meg kell emlékeznünk Fildermann dr. ama kijelentéseiről, amelyeket válaszul szánt az Uj Kelet tegnapi kérdéseire a máramarosi atrocitások ügyében. Fildermann leszögezte, hogy elítéli a terrort és a brutalitásokat, de ugyanakkor kijelentette azt is, hogy a terror ellen csak terrorral lehet védekezni. Már pedig szerinte a nemzeti parasztpárt demagógiája nem egyéb intellektuális terrornál, amellyel szemben a liberális pártnak fizikai terrornal kell védekeznie. Csodálatos találkozás a véletlennek: Fildermann dr. szinte ugyanazokat a kifejezéseket használta, mint Mihályi Gábor máramarosi prefektus, amikor az ellenzéki képviselőjelöltek tiltakozásukat fejezték ki előtte a választási terror miatt. Fildermann dr. ezzel a kijelentésével olyan területre siklott, amelyre azt hisszük, egyetlen józan gondolkodású zsidó sem követheti. *Mi a terrort soha és semmilyen formában nem helyeselhetjük és éppen nekünk kötelességünk elsősorban tiltakozni a választási brutalitások ilyen megnyilatkozása ellen.*

Milyen könnyelmű rabulisztika az, hogy az ellenzék terrorizál. Milyen nevetséges kétértelműség ez a szó: intellektuális terror. Hát feljelen a kormány erre a terrorra ugyancsak intellektuális terrorral! Nagyon meg leszünk vele elégedve, de ne veresse véresre a más pártállásukat, ne huzza ki a párnát a fejük alól, ne vexálja őket és ne tartsa rettegésben a tömegeket. Fildermann dr. súlyos bünt követt el a zsidóság lényege és etikai tartalma ellen, amikor menteni igyekezett és érthetővé akarta tenni a liberális párt hallatlan terrorját.

Ezen az uton nem követhetjük Önt, Fildermann doktor. Ez az út nem az erdélyi zsidóság útja!
Marton Ernő

Magyarország—Románia 3:1 (1:1)

Arad, június 29. Tegnap délután zajlott le a nemzetközi találkozás, amely azonban mint Budapest—Temesvár-Arad-Zsilvölgye válogatott került lebonyolításra. A hadügyminisztérium ugyanis egy váratlan rendelettel eltiltotta a mérkőzésre kijelölt, de most katonai szolgálatot teljesítő játékosok szereplését. Ily módon Tánzer, Auer II. és Kiss kapus nem szerepelhet tek a mérkőzésen. Helyettük aradi és temesvári játékosok, valamint Barta (Törekvés) szerepeltek. A magyar csapat így Orth, Opata és Skvarek góljaival biztosan győzött Wetzel góljával szemben. A meccset Göbel bécsi bíró vezette és azt hatamas publikum nézte és tapsolta végig.

INNEN-ONNAN

Amerika és a szerelem. A bevándorlás első korában, amikor a nők még kis számban voltak, meg kellett őket védeni a bevándorló, szerencsét kergető férfiak ostromától, akik özönnel tódultak oda az óvilágból. Ekkor hozták a nőket oltalmazó törvényt, melyekkel a mai amerikai hölgyek élnek. (Sőt gyakorta vissza is élnek vele).

Ha egy nő bármely férfit följelent, minden tetörtória nélkül börtönbe csukathatja. Elég, ha kijelenti egy rendőrnek, hogy zaklatta, tiszteletlen szavakkal közeledett hozzá. A férfi hiába védekezik, a bíró mindig a nőnek ad igazat. A jegyesség hasonlóan apónak kedvez s amennyiben a férfi bármilyen ok miatt fölbotja, kártérítéssel tartozik neki. Amennyiben egy vasuti fülkében egy férfit együtt találnak egy leánnyal, a férfit könnyűszerrel letartóztatják, mint nőszőkötőt, csak akkor menekül a férfi, ha a leány kijelenti, hogy a jegyét ő maga fizette. A mai amerikai lányok meglehetősen öntudatosak. Élnek még itt-ott régi, tisztos családok, gyermeteg urileányok, de a mozi, a reklám, a modern élet sodra gyökeresen átalakította a nőket, ma már nem azok a hamvas mit sem tudó lények, akik ilyen védelemre szorulnának.

Tavaly az Egyesült-Államok 118 millió lakója közül 1,200.000 kötött házasságot. 185.000 válás volt. Husz év alatt, a népesség növekedésével a házasságok száma alig egy harmadával növekedett, viszont a válások száma megháromszorozódott, ami azt jelenti, hogy a nép inkább akar válni, mint házasodni. Az amerikai statisztikusok kiszámították, hogy az Egyesült-Államokban óránként átlag harminc válás történik. (Minden két percben egy válás!)

Hasonlóan vagyunk a születésekkel is, melyek folytonosan csökkennek. 1925-ben az Egyesült-Államokban 18.880.000 ember született. A nagyvárosokban, főképen az előkelő negyedekben alig jeleznek születéseket. Az élvezetvágy, pénzért való tülekedés nem engedheti meg magának a gyermek fényűzését.

Roosevelt elnök erre annakidején azt mondta, hogy ez a „fajta öngyilkossága“. Ma az amerikaiak már nem is beszélnek ilyesméről: az élet, a munka, az élvezés, a business még szóhoz sem engedi őket. A család számukra nem business többé, nem is szórakozás, így tehát nem igen törődnek vele.

Gyalogosok és autósok. Az uccai közlekedésnek minden nagy városban van egy arisztokráciája, az, amelyik gépkocsin robog célja felé s van egy plebejus osztálya is, mely a két lábán kutyagol. A gyalogosok mindenütt forradalmárok, a közlekedés terén küzdenek a jogaikért.

Micsoda ribillió támadt Párisban, hogy a közlekedési rendőrséget életbeléptették. A gyalogosok követelik, hogy az autók tiszteletben tartsák őket, viszont a rendőrség arra vállalkozott, hogy a közönséget megtanítsa járni.

Párisban a gyalogosokat semmibe sem veszik az autósok, ezért a közlekedési rendőrség legalább azt akarta elérni, hogy a gyalogosok tiszteljék az autósokat. Bizonyos körzeteket, pontokat, járdaszínteket jelölték ki a gyalogjárók számára, ahol legalább viszonylagos lelkiyugalommal haladhattak előre. Ellenben ha a gyalogos megkockáztatja azt, hogy másik utirányban fut át egyik járdáról a másikra, a rendőr karmai közé kerül, megbüntetik kihágásért. Sok-sok száz erre a célra betanított rendőr ügyel és tanácsokkal látja el a járókelőket. Különböző büntetések vannak. Kezdődik a megintéssel, követi a rovás, aztán öt frank pénzbüntetés.

Ott, ahol a forgalom viharos hullámokat ver, a levegőben piros, zöld, sárga lámpák lengenek, jelzőnyílak mutatják az utirányt, zászlók lebegnek, vilamos-csöngők berregnek, lovas- és gyalogos-rendőrök sipolnak, füttyentgetnek. Mindezt a szegény gyalogjáró rovására, aki a diadalmasan vágató autók között, a közlekedési rendőrök segítségével járni tanul, mint egy kisbaba.

Mussolini testvéröccse. Mussolini testvéröccse, Arnaldo, foglalkozására nézve — akárcsak bátyja annak előtte — újságíró, Milánóban egy nagy napilapot szerkeszt.

Világos, hogy dolgozószobája tele van képekkel, fotográfiákkal, műtárgyakkal. Íróasztalán rózsák, szekfűk. Nem is érezni, hogy ebben a palotában Olaszország egyik legnagyobb napilapját nyomják. Olykor csörömpöl a telefonja, egyébként csönd.

A Duce öccse eleinte nem akar nyilatkozni a sajtónak.

— Hiszen mindennap írok az újságba — mondja. — Gyakran egészen kimerítően, terjedelmesen írok. Amit nem mondok ki, azt a sorok között lehet olvasni. Az a legfontosabb, ami a sorok között van.

Az újságíró arra kérte, hogy a sorok között beszéljen.

— Az szükségtelen — felelte. A mai politikának nincsenek titkai vagy csak alig. Ma már minden nyilvánvaló. Az ország hatalmas, diadalmas útemben megy a maga célja felé. Milánó törhetetlenül bizakodik. Ennek a városnak meglepő fejlődését örömmel látom. A fascizmus nemremélten föllendítette, az lett belőle, mint minden nagyobb olasz városból: egy vidéki főváros. Rómában más van. Az magában foglalja egész Olaszország életét, a fascizmus mai életét, a háboru utáni szellemet, fajtánk évezredes titkát és varázsát. Ő a mi nagyságunk kapuja, magában rejtja a kereszténység régi hagyományait, a pogányvilág emlékeivel együtt. Ostiai tengeri kikötőjével pedig új korszak nyílik eléje.

A Duce öccse gondolkozik, az arca fölragyog: — Sokat olvastam, tanultam, mindenem átmentem eddig. Végül azonban úgy érzem, tengerész leszek. Oda visz az út. Eddig voltam elemi iskolai tanító, városi titkár, előjáró, nebulókat neveltem, művelődési köröket alapítottam, ma újságírókodom, de mint tengerész szeretném befejezni életemet. Hajózni kell. Élni nem is kell.

Minden választó jelentkezék választási igazolványáért!

Minden választópolgárt nyomatékosan figyelmeztetünk arra, hogy választási igazolványát haladéktalanul váltsa ki a járásbírósnál, nehogy az utolsó napon a nagy torlásban elűtessenek jogaiktól. Egyben tudomásukra hozzuk a választó közönségnek, hogy belügyminiszteri rendelet szerint mindazok, akik tavaly benne voltak a választói névjegyzékben és birtokában vannak tavalyi választási igazolványaiknak, joguk van az új választási igazolvány kiváltáshoz, abban az esetben is, ha az idén nem vettek volna fel a választói névjegyzékbe.

Rémdrámába illő előzmények után meggyilkoltak egy bukaresti kereskedőt

(Bucuresti-Bukarest, június 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros lakosságát egy páratlan vakmerőséggel keresztülvitt rablógyilkosság foglalkoztatja, amelynek részletei háborzongató detektívdramákra emlékeztetnek. Tegnap délután 4 órakor, a Rosetti-köparton lakó Lothinger Náthán dúsgazdag fakereskedő lakásába, a ház egy nyitott ablakán keresztül behatolt egy rabló, aki izgalmas küzdelem után lelőtte a kereskedőt. A gyilkosság — amelynek tettesét a bukaresti rendőrségnek sikerült elfognia — a következőképpen történt:

A ház, amelyben a gyilkosság történt, egyik frontjával a Rosetti-partra, a másikkal a Pitagoras-uccára néz. A tettes felkuszott a ház falán és mintegy 3 méter magasságban a nyitott ablakon keresztül egy Bally nevű egyén szobájába lépett be. Itt azonban néhány selyemharisnyán kívül egyebet nem talált. Ugyanazon az uton, amelyen felment, a földre kuszott vissza és most Lothinger lakása ellen készült támadásra. Itt azonban akadályokra talált. A fal nehezebben volt megmászható. A támadónak egy vízvezetési csatorna sietett ott segítségére, amelyen macskaszzerű ügyességgel kuszott fel az első emeleti ablakig. A mellette lévő ablakot zárva találta, mire a fal kiálló peremén — amely mintegy 20 centiméter széles — egy másik ablakhoz került, amely szélesre volt kitarva.

A gyilkos az ablakon keresztül beugrott a szobába, amely Lothinger hálója volt. Ez épen aludt, az ugrás zajára azonban nyomban felébredt és kiugrott ágyából. A következő pillanatban szembe álltak egymással a kereskedő és támadója.

Elkeseredett küzdelem keletkezett közöttük.

Rövid hírközlés után a támadó tartva attól,

Párisból

fürdő-ruhák

érkeztek

SIPOS

harisnyáüzletébe, Cluj, Reg. Ferd. 8.

Vigyázzon a címre

Íróasztalán levő durva kalapácsot veszi kezébe. — Műtárgy? — kérdezi az újságíró. — Ezzel vertük be a szakszervezetek kapuját — válaszolja Mussolini öccse, aki — mint látszik — Benito bátyjának meggyőződéses párthive.

hogy Lothinger zajt csap, kiszakította magát kezei közül az ablakpárkányra ugrott, hogy menekülhessen. A kereskedő szerencsétlenségére gallériánál fogva visszahúzta és segítségért kiáltott.

A támadónak azonban sikerült kiszabadítani kezét, revolvért ragadott és rálőtt Lothingerre.

A golyó a kereskedő mellébe furódott. Ez összerogyott, a támadó pedig az ablakon keresztül az utcára vetette magát. Lábán és fején megsérült, de felkelt és tovább ment.

A lövés zajára elősiető rendőr és a szomszédok egy megdagadt arcú, bicogó emberrel találkoztak az uton. A rendőr gyilkost sejtve benne, igazolásra szólította fel. Ez azonban kijelentette, hogy ő nem tud semmiről semmit, összeverekedett pajtásaival, akik megverték. Onnan erednek a sérülései. Igazolta magát, mint Aron Schwartz, az Ancora biztosítónézet tisztviselője. A rendőr hitelt adott az elbeszélésnek és futni engedte. A kereskedő

háromórrai szenvedés után a vérvesztés következtében meghalt.

A nyomozás hatalmas erővel indult meg a gyilkos után. Maga Nicoleanu tábornok rendőrprefektus szállt ki a helyszínre. Rövidesen megállapították, hogy Aron Schwarz nevű egyén már nem él Romániában. Viszont két testvére, Dávid és József, közismert bűnözői Bukarest életének. Előkerítették mindkettő fényképét és a rendőr, valamint a jelenvolt járókelők Schwartz Dávidban felismerték a dagadt arcú meggyanusított embert.

A nyomozás ebben az irányban folyt tovább és Schwartz Dávidot sikerült még az este folyamán a Dambovitza partján, ahol bokrok közé rejtőzött el, letartóztatni.

Letari

Már Holappéld megfala

(Cluj-Kolozsv dósítójától.) Mihály kormányosság és hazájából kerülő kesztőségéhez a gurancia orgánus Kelet terjesztését foglalják és elkövetés megbízásából a mai zivatatos feladatára, hogy lapját máramaros hajnalban 4 órakor nagy utazókofferekben az Uj Keletben már megkisszáadni annak, lasztások idején jelölttel a hófédte Máramarosban.

Honpolgári le az alkotmányt v paragrafusai a v a sajtótermékek garantálják, azut kormány a választosítja az ország is Ofélsége, a kiját, hogy az orstalanul és nyilta óhajt az ország doljuk, hogy D közó rendelete i érthető ugyebár, ban, a megnyug zésével indultam

Halmi elhagy területen futott intelligens arkit le mellém. Unak legujabb számát lokon keresztül szony perének t nak. Utitársam — Mit szól téséhez? Majd n tatta: Botrányo engednek egy a férjét... Hát e szabad lesz? R szakállas bácsi, a bécsi esküdtek lett hozzám.

Hozzáfordult körül Szigeten? Az előbbi bi Szemszögletéből végigmért és ho esélyeit. Végül i — Wissen S mit Politik.

Itt találkozta nyilvánítás máran azután bésőbb s mesélt, sokkal n

— Vasárnap egy csomó zsidó és ott egy Füz verte azokat, ak Az embereknek huzták ki a fejű mert spionokkal csökkel vernek a cipőt és a me

A FAMILIA kenyérrel magas taperejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

Letartóztatott és megvert Máramarosszigeten Mihályi Gábor szigurancája

Már Hosszumezón elkobozták az Uj Kelet Máramarosszigetre szánt lappeldányait. Füzessy komiszár paragrafust keres és szerencsésen megtalálja. Minden terror ellenére szilárdan kitart a máramarosi zsidóság dr. Fischer József mellett

(Cluj-Kolozsvár, június 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mihályi Gábor birodalmából, az alkotmányosság és a szabd választások klasszikus hazájából kerülő uton jött el az Uj Kelet szerkesztőségéhez a hír, hogy többek között a sziguranca organumai megakadályozták az Uj Kelet terjesztését, sőt már a vasutállomáson lefoglalják és elkobozták a lapot. A szerkesztőség megbízásából e sorok írója vállalkozott arra, a mai zivatatos időkben fölöttébb kockázatos feladatra, hogy megkísérli az erdélyi zsidóság lapját máramarosi olvasóhoz eljuttatni. Kedden hajnalban 4 órakor a gyorsvonattal elindultam Máramarossziget felé. Két polgári kinézésű nagy utazókoffer voltak utitársaim, mindegyikben az Uj Kelet több ezer példánya, amelyekben már megkísérletük halvány fotográfiáját visszaadni annak, mi is történik a szabad választások idején a zsidó választókkal és a zsidó jelölttel a hófede hegyecsucok mögé zárkózó Máramarosban.

Nyugodt lelkiismerettel

hogy választási utolsó napon a bizzuk a választó kik tavaly benne választási igazoln az esetben is,

meggyil- edőt

kiszakította magát anyra ugrott, hogy ő szerencsétlenségére ta és segítségért ki-

n sikerült kiszart ragadott és ingerre.

mellébe furdott. Ez ig az ablakon keresztgát. Lábán és fején vább ment.

rendőr és a szomszéd-bicegő emberrel tador gyilkost sejtve fel. Ez azonban ki- semmiről semmit, l, akik megverték. ei. Igazolta magát, neora biztosítóintézet elt adott az elbeszél- kereskedő

után a vérveszben meghalt.

erővel indult meg a annu tábornok rendőrinre. Rövidesen meg-Schwarz nevű egyéu Vizsont két testvére, t bűnözői Bukarest ndkettő fényképét és jelenvolt járőrökök merték a dagadt arcu

irányban folyt to- sikerült még az este tartján, ahol bokrok tatni.

ás érhető el

érték el vele, hogy most már az is dr. Fischerre fog szavazni a Máramarosban, aki eddig hitt a liberálisoknak...

Felfedeznek...

Hosszumezőig nem történt semmi. Ez az utolsó megálló Máramarossziget előtt. Kinézek az ablakon és látom, hogy öt fiatalember száll fel az induló vonatra. Hosszu riporter praxisom már régen megismertette velem a rendőrségi és az állambiztonsági tisztviselők típusát és ezuttal valami ösztönös érzés is azt diktálta nekem, hogy nem csalódom. Nyugtalanul pillantottam fel csomagjaimhoz. Pár perc után nyílik a fülke ajtaja és belépnek a fiatalember.

— Elő az igazolványokkal!

Megkezdődött az utasok igazoltatása. Mig ketten a papirokat vizsgálták át hajmeresztő gondossággal és alaposággal, addig a többiek

Két napja vártak...

A detektív keze reszket az örömtől. Füzessy komiszár odaszól társaihoz:

— Két napja és két éjszaka várom már ezeket... és csak most sikerült lecsipni. Két éjszaka nem aludtam ezek miatt... Majd hozzá fordult:

— Magát letartóztatom, a lapok el vannak kobozva!

Mint már fentebb is mondtam, tiszta lelkiismerettel indultam el erre az utra és őszintén bevallom, meglehetősen hidegvérrel fogadtam az események alakulását.

— Szabad lesz tudnom, kihez van szerencsém?

— Füzessy komiszár vagyok. Különben majd megismer engemet... — tette hozzá sokatmondóan. A fényképes igazolványát is megmutatta.

— Tiltakozom a letartóztatásom és tiltakozom az elkobzás ellen, mert törvényellenesek. Milyen paragrafusok alapján intézkedik, komiszár Úr?

— Hagyja csak el, majd megtaláljuk a paragrafusokat is!

Fried Miksát is letartóztatják

Utitársaim — közöttük néhány fiatal leány — néma döbbenettel gyülekeztek körém és kíváncsi szemekkel méregettek. Ha ok ezt előbb tudták volna... A szakállas ismerős teljesen eltűnt a látóhatárról. A vonat közben lassan befutott Máramarossziget állomásépülete elé. Két detektív maradt mellettem, a többiek lezártak. A fülke ablakán keresztül megpillantottam Fried Miksát, az Uj Kelet máramarosszigeti tudósítóját. Megszólítottam.

— Ah, maga az? A szegény fiu örömpresve, gyanutlanul szaladt a kocsi-ablakhoz. A követ-

a podgyászokat kezdték átkutatni. A fülkében csendesen ültek egymás mellett a koffereim. Az egyik komiszárnak (rekedtes, érdes hangja volt), szemet szurtak a kofferek. Botjával megkopogtatta a koffer oldalát, amely tompa hanggal verte vissza az ütést. A következő román diskurzus következett:

— Kié ez a csomag?

— Az enyém — szóltam.

— Maga kicsoda?

Igazolom magam, közben azonban az egyik már serényen le is emelte az egyik koffert. Pattognak a zárok, fedél felpattan és hatalmas lapesomó vigyorog fel alóla. Felül a súlyosan terhelő cím: „Maniu Gyula nyilatkozik az Uj Keletnek...“ Belül: „Szabadválasztás Mihályi Gábor birodalmában...“

kező pillanatban Füzessy a vállára tette a kezét.

Az állomásról kocsival hajtattunk „államköltségen“ a szigeti szigurancához, Fried, e sorok írója és a két ártatlan koffer. Csöndesen idéztem magamban az alkotmány paragrafusait, miközben a kocsi megállott. Tágas terembe vezettek, elvették igazolványaimat, kikutatták zsebeimet, amelyekből mindent kiszedtek. Egy detektív elővette a condicat és a 150-ik iktatószám alatt bevezetett a letartóztatottak lajstromába. A „letartóztatás oka“ rubrikába rövid latolgtatás után beírták:

Pentru cercetare... Nyomozás érdekében...

A sziguranca fogdájában

A következő pillanatban a detektív kinyitott egy ajtót, amely fölött a barátságos felírás hívalkodott: „Arest“ és udvariasan be-tessékelt.

— Pofitiți inlantru!

Az ajtó zára hangos csattanással csapódott be mögöttem.

A máramarosszigeti sziguranca áresztjét egy két méter széles és mintegy 8 méter hosszú cella képviseli. A 8 méter hosszúságból azonban mintegy ötöt egy faragatlan deszkából összerakott priecs foglalja el. Három méter elérhetetlen magasságából vasrácsos ablak bocsájtotta be a forró napsugarakat. A valamikor fehérre meszelt fal szomorúan szürke alaptónusát jellegzetes sötét, mozgó pontok színezték itt-ott, a priecsen pedig, Istenem a priecsen... Megpróbáltam rendbeszedni gondolataimat. Néhány kínosan hosszú perc morzsolódott le. Nem tudtam tájékozódni az időben, mert az óramat is elvették volt, sőt divatos övem is, amelyet nadrágszíjnak minősített a detektív. Az ajtó

OPERA-MOZGÓ

METROPOLIS

A modern filmtchnika leggrandiózusabb alkotása. A legnagyobb film, amit eddig Németországban gyártottak. az „UFA“ filmgyár felvétele.

Brigitta Helm, Alfred Abel, Rud. Klein Rogge és Gustav Ehrlich hatalmas alakításaival

Jegyek 10-től 45 lejig egész nap válthatók a Romania Artistica jegyirodában, Fötér 4, — előadás megkezdése után a színház pénztáránál.

Június 30-tól, csütörtöktől július 5-ig, szerdáiig, naponta 1/26 és 9 órai kezdettel. — Vasár- és ünnepnap d. u. 4, 6, 9 órai kezdettel

kinyilik, a séfhez hívnak. Füzessy komiszár zordon arccal fogad a főnöki szobában. Előtte kibontva a lapok.

— Kinek hozta ezeket a lapokat? Kinek kellett átadni az állomáson?

— A lapokat az Uj Kelet máramarosi olvasóinak hoztam.

— Kitől kapta őket?

— Az Uj Kelet kiadóhivatalától.

Füzessy ur inzultál

Felugrott az asztala mellől, szemei vérben forogva meredtek előre.

— Ne hazudj!

Itt egy leírhatatlan káromkodás következett, majd: „Ti büdös bitang zsidók, ti akartok itt diktálni, a mi országunkban?! Na majd adok én neked utleveget, hogy azzal hazamehetsz! Csendőrsről csendőrsre foglak gyalog hazakísértetni!”

Nekemrontott. Két ütést kaptam. A szobában jelenlévő Baltiu közrendőr némán nézte a jelenetet. A komiszár ur leeresztette a kezét.

A komiszár ur megütött. Az indulat ököbe lendítette a kezem, a szegyen és a felháborodás tombolt minden idegszálamban. Azután kétségbeesett tehetetlenség sajgott keresztül a karomon és csüggedten hullt le a kezem... Fejem ugy zakatolt, mint valami gőzgép. Mit tegyek? Visszaülsem... Hatóság elleni erőszak... Hadbírósg... Holott én azért jöttem, hogy a lapokat eljuttassam olvasóinknak. És vissza kell utaznom...

— Komiszár ur, — mondtam — nincs joga ahhoz, hogy rám emelje a kezét. Öngyáva, ha engem üt, hiszen tudja, hogy én nem üttem vissza.

A hősiés máramarosi zsidóság

— Öszintén sajnálom, hogy nem tudtuk a történeteket megakadályozni. Egyre növekvő csodálattal látom, hogy a máramarosi zsidóság milyen hősiés elszántsággal tart ki mellettünk Mihályi prefektus és a közegek minden terrorja dacára is. Az ütés, amit kapott, nekünk is épügy fáj. Igazán sajnálom...

Most eszméltem rá csupán, hogy szabadok vagyok... Hosszan, mélyen tudomra szivhatam a szabadság édes levegőjét... Az odiszzeám véget ért.

Első utunk dr. Nicolae Balinthoz, Máramarossziget városi főorvosához vezetett. A főorvos mosolyogva fogadott:

— Ismét egy választási áldozat, ugyebár. A sziguranca, természetesen.

Hadd nyamossuk le a látéletet is, mint a készülő szabadválasztás egy jellegzetes dokumentumát.

No. 249—1927.

Certificat medico-legal

Alulírott, Máramarossziget városi főorvosa bizonyítom, hogy Kaszner Rezső hirlapíró, kolozsvári lakos, ma megvizsgáltam és a következőket találtam rajta:

A bal arc véraláfutásokkal telve. Halántéka és füle fájnak. A leírt változásokat kemény, széles eszközzel okozták és azok 8 napon belül gyógyulnak.

Sighet, 1927 június 28.

Dr. BALINT.

A törvényszék elnöke interveniál

Ezután az ügyészségre mentünk. Itt megtettem a feljelentést Füzessy komiszár ellen, a személyes szabadság megsértése, hivatalos hatalommal való visszaélés és brutalizálásom miatt. Az ügyeletes ügyész felháborodással hallgatta végig elbeszélésemet. A legszigorubb vizsgálatot ígerte.

Most Mois törvényszéki elnököt kerestük fel. Ide Balea lelkész, a nemzeti párt szenátor-jelöltje kalauzolt. Balea lelkész előadta a történeteket és igen energikus hangon azonnali intervenciót kért a törvényszék elnökétől a brutális támadásért. A törvényszéki elnök ígéretet tett, hogy azonnal interveniál Mihályi prefektusnál, mert nem engedhető meg az, hogy hivatalos közegek hatalmukkal ilyen felháborító módon visszaéljenek.

Ha el nem lopják az urnákat

Itt azután elbucsuztam Biltiu professzortól és Balea lelkésztől.

— Ha el nem lopják az urnákat, — mon-

Visszaverték a cellába. Az ajtó ismét becsapódott mögöttem. Délután négy óra lehetett. A cellában megrekedt a forró levegő. Irtó meleg volt. A falak, mozgópontos, szürke falak ismerősként üdvözöltek. Leülni a priesre nem tudtam és a két négyzetméternyi területen mozogva, ráértem elmélkedni arról, milyen messze is lehet ez a Máramaros a fővárostól, ha ide nem hallatszik el Ófelsége a király hangja, ha ide nem jutnak el a belügyminisztériumi rendeletek és ha itt egy 23 éves fiatalember oly könnyed fölénnyel felrughatja az alkotmány és a törvények paragrafusait. Odakünt lassan beborult az ég, esni kezdett és a lehült levegő enyhülést hozott a cella magányába is.

Szabadlára helyeznek

Hosszu, nagyon hosszú idő után — mint később megtudtam, egy óra múlva — a főnök szobájába hívtak, Füzessy elé. Néhány detektiv volt még a teremben és sörstárs kollégám.

— Itt vannak a dolgai — szölt nagyon udvarias, európai hangon a komiszár. Nézz meg jól, nem-e hiányzik valami belőle. Szabadlára van helyezve... A lapok természetesen ittmaradnak.

A dolgaimból nem hiányzott semmi. A hirlapírói igazolványomat is visszakaptam.

— Mi ketten rendben vagyunk, ugyebár? — kérdezte Füzessy.

— Tökéletesen — válaszoltam.

Egy ismeretlen ur csatlakozott hozzánk a teremből. Kollégám mutatta be a kapu előtt: Biltiu gimnáziumi tanár, a nemzeti párt egyik máramarosi képviselőjelöltje volt. Ő interveniált a kiszabadulásunk érdekében. A rendkívül rokonszenves, szimpatikus tanár hozzám fordult:

dotta Biltiu — akkor biztosra veszem a győzelmünket. Az egész megye mellettünk van.

A két jelölt elment Mihályi prefektushoz, hogy az elkobzott Uj Kelet forgalombahozatalát kieszközöljék. Este 7 óra volt már ekkor. Én magam elindultam egy kis sétára Máramarossziget főterén. A Korona-kávész előtt szakállas és nemszakállas zsidók kisebb csoportba tömörülve, izgatottan tárgyalták a történeteket. Letartóztatásunk hire ugyanis egy pillanat alatt végigfutott Máramarosszigeten. Mindenki tudott róla és mindenki beszélt róla. Egy nemzetipárti vezetőnek sikerült az előfizetőknek szánt és postán feladott, de szintén az állomáson elkobzott lappéldányokból mintegy százat kimenteni. Ezek az újságok kézre jártak, a máramarosi zsidók mohón olvasták benne tragédiájuk történetét, a meg-

hurcoltatásait, a megalázásokat, amelyekben részesítették őket.

Visszafelé sül el a terror

Ismeretlen emberek állítottak meg az utcán. — Nincs egy Uj Keletjük? Igaz, hogy le-tartóztatták? Hogy megütötték? Egymásután bugyogtak fel a kérdések, a lefojtott fájdalom hangján beszéltek ezek az emberek. Nemsokára megtudtam azután, hogy az utóbbi napok véres eseményei még azokat is dr. Fischer József mellé állították, akik eddig a liberális ígéretek délibábjai után futottak. A kávéházban a sziget-i cionisták egyik vezetőjével beszélgettem el hosszasan.

— Alig, hogy dr. Marton Ernő elutazott Máramarosszigetről, az események filmszerűen követték egymást. Vasárnap este tíz órakor a sziguranca idézték a nemzeti párt jelölőlístájának zsidó aláíróit, akik közül ifjabbik és idősebbik Fried Dezsőt, Stuhl Hermann, Kiszelnik Jakobot, Seliger Jónást és másokat bikacsökökkel véresre verette Füzessy komiszár. Különösen fájdalmas volt Seliger megverése, Seliger egy ötvenéves megrokkant tanító, olyan súlyos verést kapott, hogy háta, talpa, két foltok és véraláfutások halmaza. Egy-két óra után végül szabadlára helyezték őket, de a vexaturák sora még ezzel nem ért véget. Másnap, vagyis hétfőn mintegy 100-an a mi hiveink közül kihágási idézőt kaptak a rendőrségtől. A megjelenteket 500—5000 lej pénzbüntetésre ítélték el. Adóvégrehajtók jelentek meg a házakban, 1927. évi adó fejében foglaltak és mindjárt árverezéssel is fenyegettek. Seliger Jónástól varrógépet vették el hétfőn.

Tekintsék meg nem történeket

Kedden délelőtt tartotta meg installálását Mihályi prefektus. Midőn a szefárd és ortodox hitközségek üdvözölték, válaszában kijelentette, hogy tekintsék a vasárnap éjjeli eseményeket meg nem történeket... Maga Mihályi prefektus is látja most már, hogy hova vezetett a terror, amelyet alkalmazott. Kedd estére békítő gyűlést hívott egybe.

— Mi azonban — fejezte be nyilatkozatát a vezető — mindezek ellenére is kitarunk. A verések, a vexatura csak összéb fogta sorainkat. Kitarunk és reméljük, hogy a nemzeti párti lista győzni fog.

Valóban, a máramarosi zsidóságot nem félemlítették meg az események. Gerincesen és most már büszke daccal állják a harcot, amelyet öntudatos igaz zsidó jelöltért, Románia fejlődéséért és haladásáért megkezdettek, néma fájdalommal, összeszorított fogakkal türik a szenvedéseket, hiszen kétezer év szenvedéseinek hosszú sora — amelyet mindig az igaz ügyért szenvedtek el — eléggé megedzette hozzá a lelkeket.

Kaszner Rezső

Romániában 6 óra 13 perctől 8 óra 12-ig tartott a napfogyatkozás

Kolozsváron az emberek százai figyelték bekormozott üvegen keresztül a ritka természeti tüneményt

(Cluj-Kolozsvár, június 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel a kora reggeli órákban érdekes természeti tünemény volt tapasztalható. Már napokkal ezelőtt hírt adták a külföldi csillagvizsgáló intézetek, hogy milyen időben és hogyan fog bekövetkezni a különböző világtájakon észlelhető teljes napfogyatkozás. Ez a legritkább csillagászati tünemény tudvalevőleg ugy keletkezik, hogy a hold a nap és föld közötti térben végzett forgásában eltakarja a föld elől a napot és visszaveti rá árnyékát. A napfogyatkozás központja a Skandinávparkon volt, ahol mintegy 80 kilométeres sávon teljes napfogyatkozás állott be.

A külföldi csillagvizsgáló intézetek éppen ezért megfigyelő műszereiket már jóelőre levitték Norvégiába, hogy ezt a tudományos szempontból oly nagyjelentőségű természeti tüneményt minél intenzívebben megfigyelhessék és lerögzítsék. Romániában körülbelül háromnegyedes napfogyatkozás volt észlelhető, amely Erdélyben 6 óra 13 és 14 perc között következett be és 8 óra 11 és 12 perc között ért véget.

A korán kelő emberek megfigyelhették, hogyan takarja el a hold lassu elvonulással fél-

köralakban a föld elől a napot és mint lesz egyre homályosabb és hűvösebb. Bekormozott üvegdarabon keresztül egész pontosan meg lehetett figyelni a fogyó nap sarlóját és Kolozsvár utcáin az emberek százai nézték feszült érdeklődéssel a ritka természeti csodát.

A napfogyatkozás igen érdekes megfigyelésre adott alkalmat Einstein relativitás elméletéhez is, amely szerint a fény vonalának gravitációs iránya elhajlik a térben. A legutóbbi részleges napfogyatkozás alkalmával már észlelték ugyan ilyen fényvonal-elhajlást, Einstein ezen tudományos megállapítása azonban csak most fog teljes beigazolást nyerni.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az

Ideal kalapszalón

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 3.

Hirdessen az Uj Keletben

Nem t a sakk

Általában az sakk hazája. Ma minden jobb sátra elé és mé királyi játék ne amiről annyira sz

Csak hogy a Barbarossák ide szép, kevésbé k házaiban tric-tr kot, dominót, p berek kártyázna Iemes és kevés számára...

Egyetlen fe jordánia uralko sakkjáték felleg rá, hogy a féls tommal nincs s vonná. Neken 1924-ben a fej tam látogatóba fia sátra előtt e szolgál. Megh A herceg nyert variasság is ez hogy ha ő fens meg jobban ját ügye nagyon ro

A Gazából ceg egyik tanít az idrisiek min prédikálta a sal niában megtan Muhteddi emir. viselő, hogy me sakkvilág táma Ezek közé

A miniszter megvizsgálta ir velem. Azután után kiltette a

— Sakkozil Miután igen már ki volt ter a partiek végte bad időm javar az emir ellen, megvédeni a bé

Az arab sal amely különbé mindenekelőtt, ben mindkét k nem egymással, szemben állanak nagyon késlette megnyitó lépést rosirozás elütő segítük van. A nevezik, a kir torony kala (vá így mondják: Igy hát, kezdő

Szivesen jár hogy sokkal föl az arab játékm sok munkámba nyitásokat arab és okos miniszte kellemes órát t elviselhetetlen eset volt.

Kevésbé ke Muhteddin herce Mindenekelőtt t a nagy hőség homlokon köré kénytelen volta azonban ezután nyerni, hogy és akkor azt szem

Isten tudja, hogy a fiatal h ifju, kevés sémi már untam az tam: egyidőben ellen. Ennek ör terhez, aki tábo

Nem tudnak sakkozni a sakk szülőházában

Irta Wolfgang Weisl

Geizan (Assir)

Általában azt hiszik Európában, hogy Arábia a sakk hazája. Magam is mindig úgy képzeltem, hogy minden jobb sejk esténként leterít egy szőnyeget sátra elé és méltóságos hajlásokkal ide-oda tolja a királyi játék nemes figuráit. Ime a sakk Arábiában, amiről annyi szép mesét hallottunk!

Csak hogy a mai Kelet már nem ugyanaz, ami Barbarossák idején volt. Kevésbé gazdag, kevésbé szép, kevésbé kultivált! Jeruzsálem és Kairó kávéházaiban tric-tracot játszanak, a francia kockajátékot, dominót, partiejét egy font sterlingben, az emberek kártyáznak. De sakkozni? Ez néhány szellemes és kevésbé hazárdjáték a mai haszonleső arab számára...

Egyetlen fejedelmi udvar van Arábiában, Transzjordánia uralkodójáé, Emir Abdulláé, amelyet a sakkjáték fellegváraként dicsérnek. Az emir büszké rá, hogy a félsziget legjobb sakkjátékosa és tudtommal nincs senki, aki ezt a dicsőséget kétségbe vonná. Nekem egyetlenegyszer volt szerencsém, 1924-ben a fejedelem ellen játszottam. Apjánál voltam látogatóba és szünet alatt néztem, amint dicső fia sátra előtt egy szőnyegen sakkot játszott egy szolgálival. Meghívott, venném át ellenfele partijét. A herceg nyert, ez természetes, a legemibb udvariasság is ezt diktálta nekem, de tartok tőle, hogy ha ő fensége az utóbbi években nem tanult meg jobban játszani, akkor az arab sakkművészet ugye nagyon rosszul áll.

A Gazából származott Djemal pasa volt a herceg egyik tanítványa. Elhagyta Amman udvarát és az idrisiek minisztere lett Assirban. Itt lelkesen prédikálta a sakk tanait, ahogy azokat Transzjordániában megtanulta. Tanítványa volt még Said Muhteddi emir. Tanult még két-három udvari tisztviselő, hogy megnyerje a herceg tetszését. Kicsiny sakkvilág támadt Hedzsasz és Jemen között.

Ezek közé beleestem.

A miniszter és hadseregparancsnok gondosan megvizsgálta irataimat, mielőtt szóba állott volna velem. Azután az első szívélyes üdvözlő szavak után kilátta a kérdést:

— Sakkozni ön?

Miután igent mondtam, egy-két pillanat múlva már ki volt terítve a kockás deszka. Megkezdődött a partiek végtelen sora, amely Assirban töltött szabad időm javarésztét kitöltötte. A miniszter ellen, az emir ellen, udvaroncái ellen volt szerencsém megvédeni a bécsi iskolát.

Az arab sakknak van néhány olyan szabálya, amely különbözik a miénkétől. Zavarólag hat mindenekelőtt, hogy a „teljes egyenlőség“ érdekében mindkét királyt fekete mezőre helyezik, tehát nem egymással, hanem az ellenséges királynővel szemben állanak. Azután. A megnyitó játékokat nagyon késlelteti, hogy a parasztok (arabul „aszkar“) megnyitó lépésükkor is csak egyet léphetnek. A rosirozás elűtő szabályainak már kisebb jelentőségük van. A királyt természetesen szultánnak nevezik, a királynőt vezérnek (miniszternek) a torony kala (vár) a futó-fil (elefánt) sakk helyett így mondják: ks, ks, mintha macskát kergetnének. Így hát, kezdődhetik a játékok!

Szívesen játszottam a miniszterrel. Igaz, hogy hogy sokkal fölényesebben játszottam mint ő, de az arab játékmódot érdekelt, mert idegen volt és sok munkámba került, amíg régóta gyakorlott nyitásokat arab föllállítás szerint csináltam. A bölcs és okos miniszter tanulékony természet volt és sok kellemes órát töltöttünk együtt. A geizani udvar elviselhetetlen egyhangúságában a sakk üdítő eset volt.

Kevésbé kellemes volt azonban, amikor a fiatal Muhteddin herceg látogatott el hozzám egy partira. Mindenekelőtt udvari gálába kellett vetnem magam, a nagy hőség és napsütés ellenére a fejkendőm homlokon köré kellett csavarnom és a fejgyöngyöt kénytelen voltam magamra rakni. A fűszórákozás azonban ezután jött: a herceget úgy hagytam nyerni, hogy észre ne vegye. Ha veszített ugyanis, akkor azt személyes sértésnek vette és bosszankodott.

Isten tudja, de udvaroncák züllöttem. Engedtem, hogy a fiatal herceg, — egy őriástermetű szép ifjú, kevés sémita vonással — nyerjen. De azután már untam az ügyet és szimultán partikat játszottam: egyidőben a miniszter és Sayid Muhteddin ellen. Ennek örült a herceg és így szólt a miniszterhez, aki tábornok volt és udvari professzor:

— Látod, te a mesterem vagy és a doktor legyőz könnyű szerrel. Én csak a tanítványod vagyok és verem a doktort. Látod, mennyivel többet értek mint te a sakkból!

— És a tehetséges generálisnak tanácsokat adott:

— Játsz így, játsz úgy!

Ez már bosszantott és azontul nem voltam tekintettel a hercegi tekintélyre. Előbb bosszankodott, azután szerény lett. A miniszter, aki a fiatalembert őszintén szerette, sóhajtozott:

— Látja, — szölt hozzám — ilyen az udvari élet. Senki, még jó magam sem merek őszinte lenni a herceghez. Szent embereknek tekintik őket, a próféta utódainak, mindenki tiszteleg nekik, a szolgák istenesítik, az anyák fiaik kezét csokolják. Én magam nem merem sakokban meggyőzni Sayidot, nehogy felháborodjon. És mi ennek az eredménye? Arábia minden herceg nagyzási mániába esik. Nem tudják mikor követnek el hibákat és milyen hibákat. Őn, aki európai, adhat Sayid Muhteddinnek leckét — mi nem tehetjük. Arábia tehát szenved fejedelmei és hercegeitől, akiket a hízélgők már fiatal korukban megrontottak. Szinte képtelenek a kormányzatra. Szegény Arábia, szegény hercegek!

— Szegény Arábia, szegény hercegek! — Is-

mételtem és Németországra gondoltam, hercegemre, a világháborúra.

Ujból fölláttottam a sakkfigurákat.

— Játszunk még egy partit!

És játszottunk...

Csehszlovákia nem járul hozzá a szovjetellenes blokkhoz, de Oroszország elismerésére most nem gondol

PRÁGA, június 29. A laibachi „Slovenec“ című lap Benes-interjú közl az európai politikai problémákról. Az olasz-jugoszláv konfliktussal kapcsolatban kijelentette a miniszter, hogy kizárt-nak tartja, hogy komoly differenciák támadhassanak. Szovjetellenes blokk nem létezik és erről nem is volt szó. Chamberlain maga is kijelentette, hogy az angol-orosz konfliktust a két országra korlátozottan tekinti. Az, hogy Csehszlovákia jelenleg elismeri-e Oroszországot, nem látszik opportunusnak. E tekintetben várakozó álláspontra kell helyezkedni. Mi — mondotta Benes dr. — reálpolitikát akarunk követni és azt akarjuk, hogy ez a probléma ne képezze felesleges vita alapját. A kisantant a joachimstali konferencia után erősebben áll a nemzetközi politikában, mint halaha.

Kulturharcot hirdet három német lelkes-egyesület

Husz egyesület csatlakozott az új mozgalomhoz. Harc az egyházak iskola-felügyeleti joga ellen

(Hamburg, június 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hamburgból nagyszabású kulturharc lobogóját bontották ki, amely iránt egész Németországban nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az akciót három lelkes-egyesület indította meg azzal a céllal, hogy minden a szellemi szabadság ellen irányuló támadást kivédjen.

Az egyesületek, amelyek az akciót megindították, máris harci szövetségbe tömörültek és mozgalmat indítottak a birodalmi iskolatörvény és a birodalmi konkordátum ellen. A szövetség mindenekelőtt

követeli a felekezeti iskolák megszüntetését, tiltakozik a konkordátum és az iskolák bárminemű egyházi felügyelete és ellenőrzése ellen.

A szövetséghez anélkül, hogy különös propagandát fejtett volna ki, már eddig is több olyan egyesület csatlakozott, amely a progresszív kulturmunkát tüzte maga elé. A birodalom minden részéből eddig husz testület jelentette be csatlakozását az új szövetséghez. Nagy feltűnést keltett, hogy a hamburgi egyesületek is hozzászögdtek az új mozgalomhoz.

Jorga a nemzeti parasztpárttal keres közeledést

Mihalache terjedelmes memorandumban írt fel a belügyminiszter előtt a választási sérelmeket

(Bucuresti-Bukarest, június 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai nap az ünnep szélesendjének jegyében telt el. A kormánypart számos választási gyűlést tartott, de ugyanakkor az ellenzéki pártok választási gyűlései elé különböző akadályokat gördítettek. Biharban és Arad megyében a pretektsuk megtagadták az ellenzéki gyűlések számára az engedélyek kiadását.

Mihalache, a nemzeti parasztpárt alelnöke egy terjedelmes beadvánnyal fordult a miniszterelnökhöz és a belügyminiszterhez, amelyben felsorolja a tudomására jutott választási visszaéléseket és sürgős orvoslást kér.

Jorga közeledést keres a nemzeti parasztpárttal?

A választási előcsatározások teljesen felmorzsolták a kisebb politikai pártokat. Lupu, Argetoianu, valamint Stelian Popescu frakciói beolvadtak a nemzeti parasztpártba, a néppárt szervezetei teljesen felbomlóban vannak és a román pártok közül csak a liberális párt és a nemzeti parasztpárt jut szerephez a választásokon.

A kormányváltás után a néppárt a Jorga-frakcióhoz keresett orientációt. Averescu biztosan számított arra, hogy Jorgával sikerülni fog fuziót létrehozni.

Ez a szándék azonban hajótörést szenvedett azon, hogy a Jorga-frakció vidéki szervezetei még mielőtt a fuzió ügyében döntés történhetett volna, beléptek a liberális pártba.

Jorga, akit párthiveinek nagyrésze így cserbenhagyott, most a nemzeti parasztpárt felé való orientálásra gondol. Ennek megvalósítására azonban csupán a választások után kerülhet a sor, mert a jelölő listák beadásának határideje lejárt.

A nemzeti párt fiataljai és a kollaboráció

Az utóbbi napokban liberális lapok azt a hírt kolportálták, hogy a liberális párt nem adta fel a nemzeti parasztpárttal való megegyezés gondolatát és az a szándéka, hogy a választások után kollaborációt köt a nemzeti parasztpárttal.

Erre a liberális ajánlatra a „Patria“ mai számában a nemzeti parasztpárt fiataljainak szervezete, a „Chemarea Tinerimeii“ válaszol, amely már jóelőre kategorikusan visszautasítja a liberálisok ajánlatát. A „Chemarea“ lehetetlennek tartja, hogy a nemzeti parasztpárt előbb hagyja a liberálisoknak, hogy csufot üzennek velük a választásokon, azután kollaboráljon velük.

Hirdessen az Uj Keletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

Ros chodes
 5687. Sziván 30.
 1927. június 30.

— **Stresemann Norvégiában.** Oslóból jelentik: Stresemann német külügyminiszter ma ideérkezett. A pályaudvaron Lükke külügyminiszter, a Nobel-bizottság tagjai, a német követ és a város képviselői fogadták. A lapok tudósítói előtt a külügyminiszter nem akart politikai természetű kijelentést tenni. Azt mondotta, hogy nagyrabecsüli azt az elismerést, amelyet Németország külügyminisztere az utóbbi években a külföld részéről nyert és amely elismerés külső kifejezése a norvég Nobel-bizottság döntésében nyilvánul meg. Németország, mondotta a külügyminiszter, tiszteletteljes érdeklődéssel nézi a norvég népet, amely kizárólag a béke művének szenteli magát.

— **Bulgáriában is fascista párt alakul.** Szófiából jelentik: Néhány bolgár politikus elhatározta, hogy megalakítja a bulgáriai fascista pártot. A párt alapszabályait már kidolgozták és most terjesztik az érdekelt politikusok elé. Néhány nap óta Szófiában több olasz fascista tartózkodik, akik instrukciókat adnak az alakulófélben lévő bolgár fascista pártnak.

Van-e Önnek hegedűje vagy zongorája?

Játsza el: Was macht der Maier am Himalaja? Ez aztán az igazi shimmy sláger. MORAVETZ kiadás. — 36 lejtért mindenütt kapható

— **A budapesti tábla egy fogtechnikust egyévi fogházra ítél, halálos foghuzás miatt.** Budapestről jelentik: A magyar fogorvosok szövetsége az elmúlt évben is számos fogtechnikus ellen tett feljelentést amiatt, hogy engedély nélkül fogat huznak és nem egy esetben történik meg, hogy szakértelem nélküli kezelés folytán a páciens meghal. Egy ilyen esetben vádolták meg Székely László fogtechnikust is, akinek laboratóriumában forma kedvéért alkalmazva van Szabó Jolán dr.

Paul Boncour a szocialista pártból való kilépésre kényszerítik a radikális elemek

Páris, június 29. A francia szocialista párt nemzeti tanácsa összeült, hogy tárgyalja Paul Boncour esetét, aki szocialista párt tagja létére oszlopa lett az új francia mozgósítási törvény megalkotásának és parlamenti képviselőének. Az ülésen Paul Boncour ellen éles kritika hangzott el, különösen a párt baloldali radikális tagjai részéről. Paul Boncour felszólt és kijelentette, hogy a pártnak joga van bárhogyan

állás foglalni, de a párt minden tagjának joga lesz a konzekvenciákat levonni és kilépni.

Jobb a mozgósítás törvényes rendezése, mint az, hogy újra megismétlődjenek az 1914. évi rendszertelen tulkapások a szakszervezetek ellen. Végül egyeztető bizottságot küldtek ki, melynek napirendjét titkosan tárgyalták és 2992 szavazattal 208 ellen elfogadták.

Hármas nyugatbalkán-szövetségről kezdődtek tárgyalások Rómában és Belgrádban

Belgrád, június 29. Bodrevo olasz követ meglátogatta Marinkovics Voja jugoszláv külügyminisztert. A követ látogatásának nagy jelentőséget tulajdonítanak, tekintettel azokra a még meg nem erősített hírekre, amelyek szerint Rómában megkezdődtek a közvetlen tárgyalások az olasz-jugoszláv vitás kérdések békés rendezésére. Ez a kezdeményezés Rákis római követnek Mussolininál tett látogatása alkalmával történt meg.

A külügyminisztérium a magánforrásból származó híreket még nem erősítette meg, de ennek ellenére erősen tartja magát az a hír, hogy az olasz-jugoszláv kérdéskomplexum bé-

kés megoldás előtt áll. Rómában a hangulat most sokkal békülékenyebb, mint néhány hét előtt volt és a sajtó is egészen más hangon ír és valószínű, hogy likvidálásra kerül ez a kérdés, amely egész Európát nyugtalanította a tiranai paktum megkötése óta.

Hir szerint a megegyezés értelmében Jugoszlávia hozzájárulna a tiranai paktumhoz, de a paktumot kibővítik és Jugoszlávia is csatlakozik az olasz-albán szövetséghez, úgy, hogy a tiranai paktum csak más hatalmak ellen szólna. Ezzel szemben Jugoszlávia bizonyos módosításokkal ratifikálná a nettunói egyezményt.

fogorvosnő is, azonban Székely is több ízben huzott fogat. Az elmúlt évben megjelent nála Pressburger Ödön kereskedő, akinek hat fogát huzta ki. Rá egy nappal ismét Pressburger jelent meg laboratóriumában és arról panaszkodott, hogy nagyon fáj a foghusa. A technikus behívta a műterembe Szabó Jolán dr.-t, aki rémülten vette észre, hogy vérmérgezés tünetei forognak fenn. Pressburger néhány nap múlva nagy szenvedések közepette meghalt. A fogtechnikus ellen megindították az eljárást és a rendőrségen, hogy elhárítsa magáról a felelősséget, azt vallotta, hogy nem ő, hanem Szabó Jolán fogorvosnő huzta ki a fogat. Az orvosnő ellen is kiterjesztették a nyomozást, azonban kiderült, hogy neki semmi része nincs az ügyben. Székely Lászlót gondatlanságból okozott emberölés vétsége és hamis vád büntette miatt vonták kérdésre és a törvényszék kétévi fegyházra ítélte. Ma tárgyalta újból az ügyet a tábla Csengery-tanácsa, amely előtt a főügyész helyettes az ítélet súlyosbítását indítványozta. A tábla meghallgatva Sándor László dr. ügyvéd érvelését, a fogtechnikus büntetését egyévi börtönrre szállította le. Az ítélet ellen az összes érdekeltel felebbeztek.

— **Csődöt kértek a magyar fajvédők lapja ellen.** Budapestről jelentik: A „Szózat“, amely a fajvédők szócsove volt, tavaly hosszú vergődés után megszűnt. Hónapokig kísérleteztek, hogy életre keltsék, végül meg is indították a „Szózat“ helyett a „Magyar Ujságot“, amely azonban rövid tengődés után néhány héttel ezelőtt megszűnt. A „Szózat“ tartozásainak rendezéséről azonban elfelejtettek intézkedni s ezért a hitelezők kérelmére a bíróság most elrendelte a csődöt a „Szózat“ kiadóvállalat rt. ellen. Tömeggondnokká Vojnits Miklós bárót nevezték ki. A követeléseket augusztus 13-ig kell bejelenteni.

Magyar Színház Mozgó

A nevelő tücsök

George Sand regénye filmen. Főszerepben Harry Liedtke, Lya Mara, Verebes Ernő. Eredeti kísérő zene. Olcsó helyáradak.

A nézőtérben „Fekete nárcisz“ kölnivizzel permetez a „Rózsá-Royal“ drogeria.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT
 FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMÁRHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE **LADY**
 EAU DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
 HASZNÁLATA UTÁN LEHET

— **Berlinben homoszexuális férfiak tüntettek egy szindarab ellen.** Berlinből jelentik: A berlini Komische Operben tegnap este a „Szigoruan tilos“ című bohózat előadásán sajtóságos incidens történt. A közönségnek mintegy hatvan férfi tagja, akik — mint később kitudott — „Az emberi jogok klubja“ elnevezésű homoszexuális egyesület tagjai, előzően több széksort foglaltak le és a darab egyik jeleneténél tüntetést rendeztek, ez a jelenet bárt ábrázol, amelyben két homoszexuális ember elmondja élettörténetét és eszméit. A nézők fütyüléssel és kiáltással lehetetlenné tették az előadás folytatását. Olyan zavar támadt, hogy a színház igazgatósága kénytelen volt rendőrséget segítségül hívni. Hosszabb idő múltán a redőrség nagy apparátussal vonult fel és a tüntetőket bekísérte a rendőrségre.

* **Dr. Radnay—Fényes** tánciskolába a Román Zenekonzervatórium nagytermében (Király-uca 14. sz.) az olcsó diákkolón megkezdődött. Beiratkozni még lehet. Órák kedd-péntek 5—7.

Nyári ujdonságok

Mindig a lelegegásabb, legfinomabb és legolcsóbb az

Grenadinok selymek etc.

AU PRINTEMPS

divatárhában

Mátyás király-tér 18. a Központi szálloda épületében

— Egy akart lenni, gyorsan elött a főkapitány lenőzöosztályát egy budarostól és az éves könyvelőten, együtt él fivérével, me Losch Lipót miután, körül már régen megyar állampolgárnak nem kellett után a főkapitány egyik referens 2000. számú öt kiutasítottáról és rövid hársára. Losch I eszméletlenül helyiségében, az ablaknak, gát az emelt megakadályozomására hozta minisztériumban nyugodott, hokáról és elhag

Kellemes Mozgó“ igaz mára. Minden vízzel permgeit, melyet gyészei állítja „Nevető tücsök“, „Bolyafaló“ e kellemessé az fehérmű illatóság, melyet ségét, melyet ral és olcsó h

„B... gye... ko...“

Her... Cluj, C... Árjegyzék

Gye... köny... aján... gyu

Dániel könyve regénye: Jokli Sokolov: Uj z... földön. — Mar... Kabbalisták és gólusz. — Pales

Leszállított

Heine: Ba... Fürth M.: G...

Silbermann: Eg... lej

Az olcsó könyv... könyv együ

Megrendelhe

való emek

tagjának joga s kilépni. rendezése, mint az 1914. évi tervezetek el küldtek ki, tárgyalták és iták.

dődtek an

a hangulat néhány hét más hangon ir rül ez a kér-talanította a

lmében Jugo-tumhoz, de a a is csatlako-gy, hogy a k ellen szólna-ros módosítá-ezményt.

uális férfiak en. Berlinből herben tegnap ohózat előadá-A közönségnek k — mint ké-jogok klubja" vesület tagjai, e és a darab ztek, ez a jele-homoszekezuális és eszméit. A l lehetetienné n zavar támadt, kénytelen volt szabb idő mul-l vonult fel és égre.

kolába a Román Király-ucca 14-ött. Beiratkozni

etc. divátaru-házban

pen

Egy budapesti könyvelő öngyilkos akart lenni, mert ki akarták utasítani Magyarországból. Budapestről jelentik: Ma dél előtt a főkapitányság első emeletén lévő idegenellenőrzőosztály egyik ablakából le akarta vetni magát egy budapesti lakos, mert kitiltották a fővárosból és az ország területéről. Losch Lipót 38 éves könyvelő, aki 1897 óta tartózkodik Budapesten, együtt élt özvegy édesanyjával és Árpád nevű fivérével, megjelent ma a rendőrségen idézésre. Losch Lipót abban a hiszemben volt, hogy miután, körülbelül 30 év óta él Budapesten, ezzel már régen megszerezte budapesti illetőségét és magyar állampolgárságát és amint volt lengyel honosnak nem kellett jelentkezni. Az idézés benyújtása után a főkapitányság idegenellenőrző osztályának egyik referense közölte vele, hogy az ismeretes 2000. számú belügyminiszteri rendelet értelmében őt kiutasították Budapestről és az ország területéről és rövid határidőt tűztek ki az ország elhagyására. Losch Lipót, mint ezt a végzést meghallotta, eszméletlenül esett össze a főkapitányság hivatali helyiségében, majd amikor magához tért, nekiesett az ablaknak, fel akarta szakítani, hogy leveesse magát az emeletről. Csak nagynehezen tudták tetteben megakadályozni. Utána természetesen nyomban tudomására hozták, hogy a határozat ellen a belügyminisztériumban fellebbezhet. Ezután annyira megnyugodott, hogy lebeszéltek öngyilkossági szándékáról és elhagyta a főkapitányság épületét.

Színház és Film

Kellemes meglepetést tartogat a „Szinkör Mozgó” igazgatósága a mozilátogató közönség számára. Minden előadáson menthol-lal hűsített kölni vízzel permetezi a színház összes helységeit, melyet a „Rózsá-Royal” nagydrogeria vegyészeti állítja össze különleges illatokból. — A „Nevető tücsök” előadásain „Fekete nárcisz”, az „Ibolyafaló” előadásain „Fehér ibolya” illattal teszik kellemessé az ottartózkodást. Ezenfelül legyezőkkel, fűhőmérő illatosítókkal is kedveskedik az Igazgatóság, melyel csak növelni fogja a mozi népszerűségét, melyet elsőrangú filmekkel, kitűnő zenekarral és olcsó helyárrakkal eddig is biztosított.

„Brennabor”
gyermek kocsis
 volt és marad a legjobb.
 Kizárólag kapható
Herkules Áruház
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 12.
 Árjegyzék díjtalan. — Vizonteladók nagy árkedvezmény

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-ajándéku. 10 zsidótárgy könyvet 120 lejért.
 Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodátevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.
 Leszállított áron kaphatja a következőket:
 Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
 Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
 Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50
 Az olcsó könyvesoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.
Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Közgazdaság

Ismét elhalasztják a maximális vámok életbeléptetését

A legfőbb vámbizottság folytatja a vámrevízió munkáját

(Bucuresti—Bukarest, jun. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint ismeretes, az új vámtörvény július elsejében határozta meg azt a határidőt, amikor Románia a maximális vámtarifáját lépteti életbe azokkal az államokkal szemben, amelyeknek Romániával nincs kereskedelmi szerződése. Tudvalevő ugyanis, hogy a legtöbb állam, így Románia is, kétféle vámtarifát állapít meg a külföldről jövő áruk részére, még pedig minimális és maximális vámokat. A maximális vámokat azokkal az importárakkal szemben alkalmazzák, amelyek olyan országból jönnek, amelyekkel nincs megegyezés a legfőbb vámkedvezmények alkalmazása tekintetében, míg a minimális vámtarifákat a külkereskedelmi szerződések biztosítják az egyes államok között. Amint feltétlenül beavatott helyről értesülünk, a kormány tervbe vette, hogy minisztertanácsi jegyzőkönyvvel a maximális vámok alkalmazásának határidejét ismét elhalasztják és ennek alapján továbbra is a minimális vámokat fogják alkalmazni minden külföldről beérkező áruira.

Itt említjük meg, hogy a pénzügyminisztériumban ma folytatta ülését a legfőbb vámbizottság, amely elkészítette javaslatát arravatkozólag, hogy milyen áruk vámját vegyék revízió alá abból a vámtarifából, amelyet az Averescu-kormány léptetett életbe.

Meghosszabbították a kereskedelmi regiszterek felülbélyegzési határidejét. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium ma rendeletet küldött szét az összes pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben közli, hogy a 159.169 szám alatt június 10-ikén kibocsátott pórteljesítéssel kapcsolatosan a kereskedők és kisiparosok által vezetendő regiszterek felülbélyegzési határidejét augusztus 30-ig meghosszabbította. A felülbélyegzés alkalmával az új bélyeg- és adótörvény értelmében május 1-ig visszamenőleg azokra a lapokra is ki kell róni a bélyegilletéket, amelyekre már rávezették az eladásokat.

A nemzetközi kereskedelmi kamarák konferenciája. Stockholmból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi kamarák konferenciája, amely tudvalevőleg e hó 27-én vette kezdetét és július 2-ig tart, ma folytatta ülését. A pénzügyi bizottság magáévá tette a kamara vezetőségének azt a javaslatát, hogy a nemzetközi relációkban egységes szabályokat léptessenek életbe a csekk és hitellevél forgalomban. A javaslatot megküldik az összes kormányoknak s kérni fogják annak záros határidőn belül való életbeléptetését.

Meghosszabbították az export és importárúk vámhivatali jegyzékbe foglalását. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium távirati rendelkezést küldött az összes vámhivataloknak, amelyben tudomásukra hozza, hogy augusztus elsejéig meghosszabbította azoknak a vámárúknak jegyzékbe foglalását, amelyek április 9 és 13-ika között hagyták el a feladó állomás helyét exportálás céljából, ugyszintén azon árukét is, amelyek szárazon május 30-ig, vizen pedig június 30-ig érkeztek az országba. Ez a rendelkezés tudvalevőleg az új vámok életbeléptetésével áll kapcsolatban és kizárólag egy generális revízió céljait szolgálja.

A petróleumtermékek új szállítási tarifája a vasuton. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága ma küldte szét rendeletét a petróleumtermékek újonnan életbeléptetett export vasuti-tarifájáról. E szerint könnyű benzín vasuti fuvardíja tonnánként és kilométerenként 1 lej 60 bani. Nehéz benzíné egy lej 60 bani, motorináé 80 bani, kátrányé 80 bani, fíomított petróleumé 80 bani, nehéz olajé 1 lej 60 bani, a könnyű olaj vasuti fuvardíja pedig tonnánként és kilométerenként 1 lej 20 bani. A fenti tarifát a vasut kizárólag az exportra feladott petróleum-termékeknél alkalmazza.

Vasuti kocsik új tolatási díja. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága július elsejével új tarifát léptetett életbe a vasuti kocsiknak az állomások belterületein történő tolatására. Az új tarifa szerint, ha magánfél kívánságára történik a tolatás és nem tart tovább egy félóránál, a díj 200 lej, egy óras tolatás díja pedig 400 lej. Ha a tolatás a fél saját vasuti vonalán történik, a díjak a következők: Félóránál rövidebb ideig tartó tolatásnál 125 lej, öt vagonnál 425 lej, egy óras tolatás díja pedig 400 lej, tíz vagonnak egy óráig tartó tolatása pedig 1200 lej.

A font sterlingnek aranyparitáson való stabilizálása. Londonból jelentik: Az angol-országi községtanácsok tegnapi konferenciáján az angol jegybank kancellárja nagyobb exozet tartott Anglia pénzügyi politikájáról. A kancellár kifejtette, hogy az angol jegybanknak és a kormánynak az a legfőbb törekvése, hogy az angol fontot aranyparitáson stabilizálja és a nemzetközi piacokon ezt a paritást biztosítsa.

A Pénzügyi Központ a magyarországi gazdasági helyzetről. Budapestről jelentik: A Pénzügyi Központ most tette közzé újabb negyedévi jelentését, amely az ország gazdasági helyzetéről ad kimarító és érdekes képet. A P. K. jelentései angol és francia nyelven is megjelennek és így értékes propagandát jelentenek a magyar közgazdaságra nézve világszerte. A legújabb jelentésben a Pénzügyi Központ Budapest dollárkölesőnével, a mezőgazdaság, a gabonapiac, a kereskedelmi politika állapotával foglalkozik. Érdekes fejezetben ismerteti a magyar ipar fejlődését, a villamoshálózat alakulását, a magyar szentermelését, a szeszipar helyzetét. Külön fejezetet szentel a megélhetésnek. Ezenkívül a tőzsdéről és a pénzpiacról, a betétek alakulásáról közöl érdekes kimutatásokat.

Megnyílt a biztosítási kongresszus Londonban. Londonból jelentik: Ma nyílt meg a VIII. biztosításügyi nemzetközi kongresszus, amelyen huszonhat állam képviseltette magát négyszáz résztvevővel. A londoni lordmayor beszédében kiemelte, milyen fontos a nemzetek szempontjából a biztosítás, amely a népek békéjét és jólétét előmozdítja. Winston Churchill egy diszebeden, amelyen a kormány látta vendégül a kongresszus tagjait, utalt arra, hogy a Németországban Bismarck alatt megkezdett szociális biztosítás az egész művelt világ számára példaképpül szolgált.

Tőzsde

Ünnep miatt ma szünetelt a devizaforgalom.

Pergamen

Óriási választékban LEPEGE-nál Kvár Kérjen mintát és ajánlatot.

Minden reklamnál többet ér a
„DREHER-HAGGENMACHER”
SÖRÖK
 országosan elismert kiváló minősége

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levet csak úgy továbbítunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Egy jó családból való izr. urilány, ki román nyelvben is perfekt, gyermek mellé ajánlkozik. Ajánlatokat „Megbízható” jelíggel a kiadóba kér. 2861

Kolozs sósfürdő **כשר** vendéglő nyílik meg jul. 5-én. Szíves pártfogást kér Manduláné.

Legjobban tisztít
férfi szalma-
és panama-

kalapokat
FEHÉR
Str. Memorand. 21.
(v. Unió-u.)

Megvételre kersek egy nyergot, egy pár hámat és két kocsilámpát. Érdeklődni Matasaru, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 39.

Megbízható gyakorlott pénztárnoknő elsejére állást keres. Cim a kiadóban.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatalembernek. Cim a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

Különbejárati butorozott szobát keres a belvárosban intelligens tisztviselő. Cim a kiadóba kér

Nagy raktárkészlet miatt elad legdivatosabb női kalapokat **250 leitől.**

Női és férfi kalapokat

gyárt, fest, tisztít és formál legújnyosabban és pontosan. Giradi és pagama kalapokat 24 órp alatt hóféhérré tisztít **Hecht** kalaptüzem, — Cluj Egyetem-u. 3. sz. Fiókja Dej, Kovács S.-u. 1.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Nagyvárad, rentabilis közszükségleti cikkeket gyártó iparvállalat tőkés társat keres. „Közreműködés” jelíggel Rudolf Mossehoz, Oradea. 2860

Talmudtanító, aki világnyelvi is jártas, jó referenciákkal, állást keres. Vogel Samuel, Viseul de sus.

Kiadó különbejárati butorozott szoba a Metropol mellett. Cim a kiadóhivatalban.

Honwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegesiszolda és tükörgyár. Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Metropoltól félpernyire egy félig kész ház eladó. Értekezni Str. Baron L. Pop 10. sz. Fraternitasnyomda

Eladó belvárosban főúton egy jómeneletű jó vevőkörrel rendelkező fűszer és csemege üzlet családi okokból. A jánlatok „Biztos megélhetés” jelíggel a kiadóban

Üzletfelosztás miatt egy jókarban levő négyüléses autó igen jutányosan eladó. Értekezhetni dr. Sebestyén és dr. Fischer ügyvédek irodájában, Piata Unirii 20. sz. alatt.

Belvárosban, főútcán egy kapualatti különbejárati

szoba

irodának vagy lakásnak azonnal kiadó. Értekezni Cal. Victoriei 22. csemegeüzlet

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel**, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth

érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos főrabbi: **Mareh Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapokig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét,

Rabbenu Jecheskel

Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

Regényes történet a bécsi zsidók életéből.

Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:

Urak és Emberek

(Két kötetben.) Regény a 18—19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

Tennis-nadrág 500 L.

Vászon-öltönyök

Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Kézdivásárhelyi Izraelita Hitközség

Pályázati hirdetmény

A kézdivásárhelyi (Targul-Sacuesc) izraelita hitközség az üresedésbe jött hitoktató, metsző-előimádkozó állásra pályázatot hirdet.

Évi fizetés 36,000 lei, természetbeni lakás, ezenfelül Kovászna község hozzájárulása (cca 12,000 lei), továbbá a nagyünnepeken való előimádkozásért külön 3000 lei tiszteletdíjban részesül.

Felhívtnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket sürgősen nyújtsák be Hirschfeld Rezső címére, Kézdivásárhely.

Az állás folyó év augusztus 1-én elfoglalandó, utazási költség csakis a megválasztottnak lesz megtérítve.

Kézdivásárhely, 1927. június 19-en.

Szováta fürdőn

a villa SPERANZA-ban **אורי פאנציו** a mult évben megnyílt s kitünően bevált **כשר** **uri panzio** lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyílik.

Elismerten elsőrangú

konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM” Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acéláruk
felülmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

קאנקורו

ויד זוכען פֿיר זאכאדס איינען ערסטקלאסטיגען בעל תפילה אונד שׂיב מומחה ויריש דער פֿון 3 אנערקאנטע ארטה. רבנים קבלות בעוּטצט. געהאלט לויט איבעראינקאממען. ריוועשפעווען ווערדען נור דען בערופענען פֿערגיטונג. אפֿערטע מיט אנגאבע דעס אלטערס פֿאמיליענענשטאנד אונד ביזהערגע טאַטיגקייט, זינד אן פֿאלגענדע אדרעסע צו ריכטען:

Aut Orth. Izr. Gemeinde, Arad.

Róth

cipésznél Szép-u. 8. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különleges-ségek

Nemcsak a

kereskedőknek,

hanem az

iparosoknak

gyárosoknak

is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A. Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekintően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvostályában. — Máramarosszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea-maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.